

MINISTERSTVO
ZAHRANIČNÝCH VECÍ
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ZÁVERY

národného workshopu

„Smerom k zelenému rastu v podmienkach SR“

10. - 11. novembra 2011, Bratislava

Účastníci národného workshopu

PRESVEDČENÍ o význame zeleného rastu a „ozeleňovania“ spoločnosti v období prekonávania hospodárskej krízy, kedy väčšina štátov sveta čelí rekordnej nezamestnanosti a zadlženosti, trvalo neudržateľnému fiškálnemu vývoju a hroziacemu hospodárskemu úpadku,

UZNÁVAJÚC nevyhnutnosť riešiť problematiku zeleného rastu, prijatú medzinárodnými inštitúciami, aj na národnej úrovni komplexne a na všetkých úrovniach,

ZOHLADŇUJÚC potrebu koordinovaného prístupu pri presadzovaní zeleného rastu za účelom posilnenia integrity hospodárskych, sociálnych a environmentálnych podmienok rozvoja slovenskej ekonomiky so zámerom podporiť jej stabilitu

dospeli k takýmto záverom:

1. Považujeme za potrebné vytvoriť integrovaný systém finančnej, personálnej a inštitucionálnej podpory zeleného rastu, ktorý by dokázal ovplyvniť aspekty ponuky a dopytu v rámci celej ekonomiky Slovenskej republiky, ale aj na úrovni jednotlivých odvetví a regiónov, čo umožňuje zabezpečiť, aby sa stal transformujúcou hybnou silou výrobných procesov a spotrebiteľského správania sa ako predpokladu vzniku „zelenej“ spoločnosti a podpory prevencie pre zlepšovanie zdravia celého obyvateľstva a jeho životnej úrovne.

2. Vzhľadom na nadrezortný charakter problematiky zeleného rastu navrhujeme túto začleniť do priamej pôsobnosti Úradu vlády Slovenskej republiky; zároveň zaviazat' všetky ústredné orgány štátnej správy a podnietiť samosprávy k súčinnosti pri jeho uplatňovaní v rámci odvetvovej i regionálnej hospodárskej, sociálnej, environmentálnej, zdravotnej a kultúrnej politiky štátu.
3. Pre potreby hodnotenia zeleného rastu odporúčame za účasti širokej odbornej verejnosti vytvoriť, naplňat' a priebežne aktualizovat' národný súbor jeho indikátorov; pre realizáciu tohto zámeru vytvoriť pri Úrade vlády Slovenskej republiky pracovnú skupinu pre indikátory zeleného rastu ako fórum expertov, v ktorom budú zastúpení odborníci zo zainteresovaných rezortov, vedeckej obce a vybraných mimovládnych organizácií.
4. Pri príprave národného referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2014 až 2020 a pri príprave Viacročného finančného rámca Slovenskej republiky po roku 2013 navrhujeme rozšírenie existujúcich zložiek podpory zeleného rastu (zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie emisií) o ďalšie environmentálne opatrenia a prostredníctvom nich zohľadniť zelený rast v celom spektre podporných nástrojov, obsiahnutých v týchto základných dokumentoch.
5. Pri presadzovaní zeleného rastu považujeme za potrebné postupne odstrániť deformácie, spôsobené dotáciami poškodzujúcimi životné prostredie a neodôvodnenými výnimkami v spotrebných daniach; v rámci ďalších opatrení v budúcom období zvážiť zavedenie uhlíkovej dane v sektoroch mimo Systému obchodovania s emisiami (ETS) a zefektívniť systém environmentálnych daní v rámci daňovej sústavy Slovenskej republiky, ako aj vyhodnotiť účinnosť a posúdiť dostatočnosť súčasného systému ekonomických nástrojov starostlivosti o životné prostredie, pričom odporúčame Ministerstvu financií SR, aby pri akýchkoľvek zmenách a doplnkoch daňového systému, vo väčšej miere zvažovalo návrhy z ostatných rezortov a odbornej verejnosti a umožnilo k nim širšiu diskusiu.
6. Podporujeme zodpovedný prístup priemyslu k environmentálnym výzvam v spolupráci so štátnou správou, nasmerovanie výnosov z predaja emisných kvót do sféry znižovania emisii skleníkových plynov, energetickej efektívnosti a väčšiu aplikáciu takých obnoviteľných zdrojov energie, ktorá bude mať za následok aj zvýšenie zamestnanosti.
7. Za účelom zastavenia úpadku a zabezpečenia demografického, hospodárskeho a sociálneho rozvoja vidieka navrhujeme výraznejšie podporiť miestne podnikateľské iniciatívy a využitie voľných pracovných kapacít a zdrojov, osobitne na regeneráciu a skrášľovanie krajiny ako predpokladu rozvoja väčšieho spektra druhov cestovného ruchu než doteraz, s obmedzením orientácie na nestabilných zahraničných investorov.

8. Odporúčame zaviesť účinný systém zvýhodňovania produkcie a predaja domácich environmentálne a zdravotne vhodných potravín a ďalších výrobkov, a tým podporiť rozvoj vidieka a celkovo znižovania nezamestnanosti, zároveň zvýšiť stupeň spracovania primárnych poľnohospodárskych produktov priamo v regióne a zachrániť pre región ich pridanú hodnotu.
9. Žiadame v intenciách príslušných medzinárodných dohovorov a domácich poznatkov a potrieb medzi priority zeleného rastu zaradiť ochranu pôdy ako zložky životného prostredia a starostlivosť o celú krajinu, ktorá vytvára podmienky pre život ako environmentálnu nevyhnutnosť a zároveň predstavuje špecifický rozvojový potenciál pre podnikateľské aktivity, vrátane tradičných remesiel a zanedbaných, resp. doteraz nerozvinutých druhov cestovného ruchu; za tým účelom rozvinúť v pripravovanom zákone o ochrane prírody a krajiny vyváženú ochranu a tvorbu celej slovenskej krajiny, prípadne vypracovať súčasne návrhy dvoch zákonov zameraných osobitne na starostlivosť o chránené časti prírody a samostatne na starostlivosť o krajinu.
10. Podporujeme zvyšovanie účinnosti environmentálnej bezpečnosti a vhodnosti, dôslednejšie využívanie nástrojov environmentálnej politiky v prípadoch, kde dôsledkom zlyhania trhu môže byť slabá reakcia na cenové signály s cieľom zabezpečiť prechod na „zelenší“ spotrebiteľský a výrobný model, ako aj zavedenie hodnotenia dopadov návrhov vybraných hospodárskych, ekonomických a sociálnych aktivít na zdravie.
11. Navrhujeme pokračovať v uplatňovaní a rozvoji dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky, najmä environmentálneho označovania produktov, environmentálneho manažérstva a zeleného verejného obstarávania, pretože zohrávajú významnú podpornú úlohu pri zvyšovaní uvedomelosti výrobcov a spotrebiteľov o environmentálnom vplyve a o dostupnosti environmentálne vhodnejších variant ich aktivít.
12. Žiadame podporiť výskum, vývoj, inovácie a environmentálnu výchovu a vzdelávanie na všetkých stupňoch škôl, vstúpajúcu úctu k skutočným hodnotám a životu, ako aj dostatočný a objektívny monitoring životného prostredia a faktorov, ktoré ho poškodzujú, resp. brzdia presadzovanie zeleného rastu, a tým vytvoriť predpoklad aj pre prijímanie racionálnych politických opatrení v sociálno-ekonomickej sfére a celkovo vo využívaní zdrojov, ktoré by podporovali vznik novej „zelenšej“ spoločnosti a rozvoj jej kultúry založenej na vyššom stupni poznania, práve a morálke.

(Schválené 11.11.2011 na plenárnom zasadnutí národného workshopu jeho účastníkmi z ministerstiev a ďalších orgánov štátnej správy, samospráv, akademickej obce, odborných inštitúcií, podnikateľskej sféry a mimovládnych organizácií)